

Інформація про здійснення Міністерством освіти і науки України державної регуляторної політики у 2025 році

Відповідно до абзацу другого пункту 1 Положення про Міністерство освіти і науки України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2014 року № 630 (зі змінами), МОН є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сферах освіти і науки, наукової, науково-технічної діяльності, інноваційної діяльності в зазначених сферах, трансферу (передачі) технологій, а також забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері здійснення державного нагляду (контролю) за діяльністю закладів освіти, підприємств, установ та організацій, які надають послуги у сфері освіти або провадять іншу діяльність, пов'язану з наданням таких послуг, незалежно від їх підпорядкування і форми власності.

МОН у своїй діяльності керується Конституцією та законами України, указами Президента України і постановами Верховної Ради України, прийнятими відповідно до Конституції та законів України, актами Кабінету Міністрів України, іншими актами законодавства.

На виконання основних принципів державної регуляторної політики, передбачених Законом України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» (далі - Закон), Міністерством упродовж 2025 року проводилася робота, спрямована на вдосконалення правового регулювання господарських і адміністративних відносин між регуляторними органами та суб'єктами господарювання.

Всі проекти регуляторних актів розроблялись з урахуванням статті 5 Закону стосовно підготовки аналізу регуляторного впливу; планування діяльності з підготовки проектів регуляторних актів; оприлюднення проектів регуляторних актів з метою одержання зауважень і пропозицій від фізичних та юридичних осіб, їх об'єднань, а також відкритих обговорень за участю представників громадськості питань, пов'язаних з регуляторною діяльністю; відстеження результативності регуляторних актів; перегляду та систематизації регуляторних актів; недопущення прийняття регуляторних актів, які є непослідовними або не узгоджуються чи дублюють діючі регуляторні акти; викладення положень регуляторного акта у спосіб, який є доступним та

однозначним для розуміння особами, які повинні впроваджувати або виконувати вимоги цього регуляторного акта; оприлюднення інформації про здійснення регуляторної діяльності.

Загалом, протягом 2025 року Міністерством було розроблено 46 регуляторних акти, з яких:

проектів Законів України – 5;

проектів постанов Кабінету Міністрів України – 18;

проектів наказів Міністерства освіти і науки України – 23.

Проблеми, які вирішувались Міністерством освіти і науки України протягом звітного періоду.

Регуляторні акти, які розроблені МОН протягом 2025 року стосуються, зокрема, таких сфер господарської діяльності та правовідносин щодо:

усунення застарілих норм, які не відповідають чинному законодавству України, а також виключення положень, які створюють корупційні ризики та перешкоджають ефективному державному управлінню у сфері науки та освіти;

визначення механізмів зарахування дітей до державних, комунальних закладів освіти, що забезпечують здобуття дошкільної освіти, переведення вихованців з одного закладу до іншого закладу освіти для здобуття дошкільної освіти, відрахування вихованців із закладів освіти, утворення та умови функціонування спеціальних груп вихованців у закладах дошкільної освіти;

визначення чітких організаційних, правових та методичних засад щодо утворення та функціонування соціальних груп вихованців в закладах дошкільної освіти, забезпечення здобуття якісної та доступної дошкільної освіти дітьми з особливими освітніми потребами;

визначення типів організації освітньої діяльності закладів дошкільної освіти, а також основних засад їх діяльності;

врегулювання діяльності закладів дошкільної освіти за формами здобуття дошкільної освіти;

удосконалення правового регулювання здійснення експертизи, механізму надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам і рекомендацій щодо використання їх в освітньому процесі;

удосконалення правового механізму проведення процедури експертизи і затвердження освітніх програм повної загальної середньої освіти, розроблених не на основі типових освітніх програм, та надання можливості закладам освіти використовувати ці освітні програми в освітньому процесі;

удосконалення чинної нормативно-правової бази в частині організації освітнього процесу за індивідуальною формою навчання, зокрема педагогічного патронажу, зокрема забезпечення права учнів, які проживають (перебувають) на тимчасово окупованих територіях, на здобуття повноцінної загальної середньої освіти шляхом використання індивідуальних форм, зокрема педагогічного патронажу, врегулювання питання оплати праці педагогічних працівників, які здійснюють навчання за формою педагогічного патронажу для дітей з ТОТ;

унормування процедури проведення інституційного аудиту та позапланових перевірок закладів загальної середньої освіти, забезпечення прозорості та відкритості прийняття адміністративних рішень, встановлення своєчасних та розумних строків адміністративного провадження, забезпечення права особи на участь в адміністративному провадженні;

створення та забезпечення функціонування сучасної, гнучкої, прозорої, орієнтованої на індивідуальні потреби та якості системи підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників;

визначення правових, організаційних та фінансових засад функціонування і розвитку системи професійної освіти, створення умов для професійної самореалізації особистості та забезпечення потреб суспільства і держави у спеціалістах та кваліфікованих кадрах;

удосконалення правового механізму для визнання в системі вищої та фахової передвищої освіти результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти;

встановлення ліцензійних вимог до започаткування освітньої діяльності у сфері вищої освіти в частині кадрового забезпечення кожного освітнього компоненту освітньої програми з урахуванням освітньої та/або професійної кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників відповідно до законодавства;

реалізація права здобувачів освіти на подання документів через електронний кабінет в Єдиній державній електронній базі з питань освіти;

визначення правових та економічних засад підтримки та розвитку інноваційної діяльності України, створення сприятливих умов для провадження інноваційної діяльності, визначення засад державної політики у сфері розвитку інновацій, підтримки та стимулювання інноваційної діяльності;

створення окремого правового режиму здійснення наукової та інноваційної діяльності «ScienceCiti», що передбачатиме розширення кола потенційних резидентів правового режиму «Дія Сіті» та сприяння активізації діяльності наукових парків, тощо.

Проекти регуляторних актів, які розроблені МОН та спрямовані на вирішення вказаних проблем, на сьогодні перебувають на стадії погодження із заінтересованими органами або є такими, що прийняті у порядку, встановленому законодавством.

Зокрема, за результатами опрацювання, у звітному періоді видано такі накази МОН:

від 14 лютого 2025 року № 249 «Про затвердження Порядку утворення та функціонування спеціальних груп вихованців закладів дошкільної освіти», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 27 березня 2025 року за № 477/43883;

від 20 березня 2025 року № 474 «Про затвердження Положення про асистента дитини з особливими потребами в закладі дошкільної освіти», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 03 квітня 2025 року за № 519/43925;

від 13 травня 2025 року № 724 «Про внесення змін до Порядку визнання у вищій та фаховій передвищій освіті результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 27 травня 2025 року за № 818/44224;

від 21 травня 2025 року № 746 «Про затвердження Положення про мережеву форму здобуття дошкільної освіти», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 26 червня 2025 року за № 990/44396;

від 21 травня 2025 року № 747 «Про затвердження Положення про очну (денну) форму здобуття дошкільної освіти», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 26 червня 2025 року за № 991/44397;

від 28 травня 2025 року № 786, «Про затвердження Положення про сімейну (домашню) форму здобуття дошкільної освіти», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 27 червня 2025 року за № 998/44404;

від 23 червня 2025 року № 895 «Про затвердження Положення про форму здобуття дошкільної освіти – педагогічний патронаж», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 27 червня 2025 року за № 995/44401;

від 26 червня 2025 року № 926 «Про затвердження Положення про дистанційну форму дошкільної освіти», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 27 червня 2025 року за № 996/44402;

від 27 червня 2025 року № 939 «Про затвердження Порядку проведення інституційного аудиту закладів дошкільної освіти», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 01 жовтня 2025 року за № 1426/44832;

від 29 липня 2025 року № 1082 «Про затвердження Змін до Порядку проведення апробації навчальної літератури для закладів загальної середньої освіти», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 25 вересня 2025 року за № 1396/44802.

Окрім того, прийнято постанови Кабінету Міністрів України:

від 04 квітня 2025 року № 381 «Про затвердження Порядку утворення та функціонування спеціальних груп вихованців закладів дошкільної освіти»;

від 07 липня 2025 року № 817 «Про затвердження Положення про спеціальний дитячий садок»;

від 07 липня 2025 року № 818 «Деякі питання про типи організації освітньої діяльності закладів дошкільної освіти»;

від 15 липня 2025 року № 872 «Про Єдину державну електронну базу з питань освіти»;

від 22 жовтня 2025 року № 1343 «Про внесення змін до Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників»;

від 03 грудня 2025 року № 1562 «Про внесення зміни до пункту 4 Порядку виплати надбавок за вислугу років педагогічним та науково-педагогічним працівникам»;

від 24 грудня 2025 року № 1726 «Про внесення змін до Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників».

Проблеми, вирішення яких можливе найближчим часом:

удосконалення порядку ведення обліку дітей дошкільного, шкільного віку, вихованців та учнів, з метою усунення перешкод для зарахування та навчання дітей, які досягли шкільного віку та які перебувають у громадах не за місцем реєстрації дитини/батьків;

запровадження заходів безпеки у закладах загальної середньої освіти, яким передбачено визначення порядку використання захисних споруд цивільного захисту закладів загальної середньої освіти;

удосконалення процедури проведення державної підсумкової атестації у закладах загальної середньої освіти з урахуванням викликів, які постали перед державою в умовах воєнного стану;

забезпечення правових норм формування та реалізації єдиної узгодженої політики у сфері професійної освіти;

забезпечення єдиних підходів щодо проведення конкурсу на посаду керівника закладу професійної освіти, що гарантує об'єктивність, доброчесність, рівність прав кандидатів і запобігає корупційним ризикам, а також приведення у відповідність до норм чинного законодавства;

визначення механізму формування вартості освітньої послуги у сфері професійної освіти, що закуповується за договорами за кошти місцевого бюджету;

затвердження форми, порядку виготовлення, видачі та обліку дипломів спеціаліста;

забезпечення права на здобуття професійної освіти дітьми з особливими освітніми потребами, які потребують допомоги та підтримки під час освітнього процесу за допомогою асистента такої дитини;

актуалізації Порядку формування Переліку наукових фахових видань в частині цифровізації процесу подання і оцінювання заявок на внесення до Переліку наукових фахових видань України та присвоєння категорії «Б», запровадження оновленої структури Переліку, встановлення обов'язкових і додаткових вимог до видань, недопущення порушень академічної доброчесності;

створення партнерських зв'язків між наукою, бізнесом та державою, інтеграції нових технологій у виробничі процеси підприємств, що підвищить їх конкурентоспроможність на внутрішньому та міжнародному ринках шляхом запровадження нового інструменту взаємодії у вигляді замовлення бізнесу на використання результатів наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок та визначення виконавців відповідного замовлення на конкурсній основі;

удосконалення механізму організації та проведення конкурсного відбору науково-технічних (експериментальних) розробок за державним замовленням;

приведення Державного реєстру наукових установ, яким надається підтримка держави, у відповідність до Законів України «Про адміністративну процедуру» та «Про публічні електронні реєстри», тощо;

З метою дотримання принципу передбачуваності та на виконання статті 7 Закону наказом МОН від 12 грудня 2024 року № 1727 затверджено План діяльності Міністерства освіти і науки України та центральних органів виконавчої влади, діяльність яких спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через Міністра освіти і науки України, з підготовки проєктів регуляторних актів на 2025 рік (далі – План). План містить визначення видів і назв проєктів регуляторних актів, обґрунтування необхідності їх прийняття, строків підготовки проєктів та назв структурних підрозділів, відповідальних за розроблення проєктів регуляторних актів.

Крім того, необхідність виконання доручень Кабінету Міністрів України та реалізації положень прийнятих законів України зумовило планування протягом звітного періоду розроблення проєктів регуляторних актів, які не були включені до Плану. Зазначений План та зміни до нього оприлюднено на офіційному вебсайті Міністерства в розділі «Регуляторна політика».

Упродовж 2025 року Міністерством та центральними органами виконавчої влади, діяльність яких спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра освіти і науки України, під час підготовки проєктів регуляторних актів готувався аналіз регуляторного впливу відповідно до вимог, встановлених Методикою проведення аналізу впливу регуляторного акта, затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 11 березня 2004 року № 308.

Відповідно до статті 9 Закону всі проєкти регуляторних актів разом із відповідними аналізами регуляторного впливу оприлюднювалися на офіційному вебсайті Міністерства з метою одержання зауважень і пропозицій від фізичних та юридичних осіб, їх об'єднань у рубриках «Регуляторна політика».

Усі зауваження і пропозиції, що надходили до відповідного проєкту регуляторного акта та аналізу регуляторного впливу, одержані протягом встановленого строку, в обов'язковому порядку розглядалися Міністерством освіти і науки України. За результатами розгляду, Міністерством повністю чи частково враховувалися одержані зауваження і пропозиції, або мотивовано відхилялись.

Щодо перегляду регуляторних актів та виконання заходів з відстеження їх результативності.

Стосовно кожного регуляторного акта послідовно здійснюється базове, повторне та періодичне відстеження його результативності, порядок проведення яких регламентується статтями 10, 13, 26 Закону та Методикою відстеження результативності регуляторного акта, затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 11 березня 2004 року № 308.

27 грудня 2024 року прийнято наказ Міністерства освіти і науки України № 1802 «Про організацію виконання заходів з відстеження результативності регуляторних актів у 2025 році», яким затверджено план – графік з відстеження результативності регуляторних актів Міністерства освіти і науки України на 2025 рік. Зазначений наказ розміщено на офіційному вебсайті Міністерства в розділі «Регуляторна політика».

Загалом упродовж 2025 року було проведено 10 базових, 13 повторних та 14 періодичних відстеження результативності регуляторних актів.

За результатами проведених заходів з відстеження приймається рішення щодо дієвості відповідних регуляторних актів або щодо необхідності перегляду та внесення до них змін.

Підбиваючи підсумки здійснення державної регуляторної політики Міністерством освіти і науки України у 2025 році, можна відзначити, що:

- проводилася робота щодо планування діяльності з підготовки проєктів регуляторних актів;

- стосовно кожного проєкту регуляторного акта готувався аналіз регуляторного впливу;

- зауваження і пропозиції від фізичних та юридичних осіб, їх об'єднань у процесі підготовки проєктів регуляторних актів та виконання заходів з відстеження їх результативності постійно опрацьовуються Міністерством;

- забезпечено системність та узгодженість регуляторних актів із принципами державної регуляторної політики;

- забезпечено прозорість регуляторної діяльності та врахування громадської думки, а також інформування громадськості про здійснення регуляторної діяльності.
